

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling; given Stockholms slott den 1 augusti 1940.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.

GUSTAF.

Gustav Möller.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.

Härigenom förordnas, att fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling¹ skall erhålla följande ändrade lydelse:

Enskild person eller annan, som vid lagens ikraftträdande i behörig ordning bedriver arbetsförmedling i förvärvssyfte, må av socialstyrelsen erhålla tillstånd att fortsätta verksamheten till och med den 31 december 1939. Beträffande yrkesgrupper, som Konungen bestämt, äger socialstyrelsen för tiden därefter, dock för högst ett år i sänder och icke längre än till den 1 januari 1950, bevilja förlängning av tillstånd, som nyss sagts, samt jämväl meddela nytt tillstånd att bedriva arbetsförmedling i förvärvssyfte, dock endast för enskild person, som övertagit med vederbörligt tillstånd bedriven verksamhet; i vilken han sedan tiden före lagens ikraftträdande varit anställd. Innan tillstånd, varom i detta stycke sägs, av socialstyrelsen beviljas, skall åt arbetsgivar- och arbetarorganisationer inom den eller de yrkesgrupper förmedlingen avser beredas tillfälle att yttra sig. Det ankommer på styrelsen att bestämma skälig ersättning för förmedling, varom i detta stycke är fråga. I övrigt skola lagens bestämmelser i tillämpliga delar gälla å densamma, dock att, såvitt angår förmedling av anställning åt musiker, sceniska artister och därmed jämförliga yrkesutövare, 2 § tredje stycket skall gälla allenast därest Konungen därom förordnar.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse se SFS 1940: 155.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 augusti 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler fråga om *ändring av övergångsbestämmelserna till lagen med vissa bestämmelser om arbetsförmedling* samt anför:

Lagen den 18 april 1935 (nr 118) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling (ändringar vidtagna genom lagar den 12 mars 1938 nr 70 och den 21 mars 1940 nr 155) äger jämlikt 1 § tillämpning å all slags arbetsförmedling, som bedrivs av annan än offentlig arbetsförmedlingsanstalt eller godkänd sjuksköterskebyrå och som icke sker genom utgivande av skrift, varå tryckfrihetsförordningen är tillämplig. Enligt 2 § må arbetsförmedling icke bedrivas i förvärvssyfte (första stycket). Vill någon eljest bedriva arbetsförmedling, för vilken från arbetsgivare eller arbetssökande uppbäres inskrivnings- eller förmedlingsavgift, periodiskt bidrag eller annan ersättning, skall tillstånd sökas hos socialstyrelsen (andra stycket). Avser verksamheten förmedling av anställning utom riket eller av anställning här i riket åt utlänning, som vistas utom riket, må tillstånd beviljas allenast för de fall och på de villkor Konungen efter överenskommelse med främmande stat bestämmer (tredje stycket). Tillstånd må icke beviljas enskild person (1 § fjärde stycket).

Avgiftsfri arbetsförmedling däremot må, även om verksamheten utsträcker till utlandet, bedrivas utan särskilt tillstånd.

Enligt fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen kunde enskild person eller annan, som vid lagens ikraftträdande (den 1 januari 1936) i behörig ordning bedrev arbetsförmedling i förvärvssyfte, av socialstyrelsen erhålla tillstånd att fortsätta verksamheten till och med den 31 december 1939. För tiden därefter äger socialstyrelsen i viss ordning bevilja förlängning av dylikt tillstånd, dock för högst ett år i sänder och icke längre än till den 1 januari 1950 samt allenast beträffande yrkesgrupper, som Konungen bestämt. Det ankommer på styrelsen att bestämma skälig ersättning för förmedling, som sålunda må kunna i förvärvssyfte bedrivas efter lagens ikraftträdande. I övrigt skola lagens bestämmelser i tillämpliga delar gälla å den-

samma; dock skall, såvitt angår förmedling av anställning åt musiker, sceniska artister och därmed jämförliga yrkesutövare, 2 § tredje stycket gälla allenast därest Konungen därom förordnar.

Sistnämnda undantagsbestämmelse infördes genom lagen den 21 mars 1940 nr 155 för att möjliggöra för socialstyrelsen att tillsviðare kunna meddela tillstånd till internationell arbetsförmedling beträffande musiker, sceniska artister och därmed jämförliga yrkesutövare, oberoende av att överenskommer mellan Sverige och respektive främmande stat saknas.

Genom *kungörelse den 10 februari 1939 nr 47* hava bestämts de yrkesgrupper, beträffande vilka socialstyrelsen jämlikt nyss omförmälda övergångsbestämmelser till 1935 års lag äger för tiden efter den 31 december 1939 bevilja förlängning av tillstånd att fortsätta arbetsförmedlingsverksamhet i förvärvssyfte. Nämnda yrkesgrupper utgöras av musiker och sceniska artister samt anställningssökande i husligt arbete, hotell-, pensionat- och restaurangrörelse, sjukvård och jordbruk.

Stadgandena i den svenska lagstiftningen — med undantag av slutbestämmelsen i fjärde stycket av övergångsbestämmelserna — stå i nära överensstämmelse med föreskrifterna i ett å den internationella arbetsorganisationens konferens år 1933 antaget förslag till *konvention (nr 34) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer*. Konventionen, som ratificerats av Sverige den 15 november 1935, har därutöver ratificerats av allenast fyra stater, nämligen Chile, Finland, Mexiko och Spanien.

Med hänsyn till den genom lagen den 21 mars 1940 nr 155 vidtagna lagändringen har hemställan om erforderlig revision av konventionen gjorts från svensk sida.

I ett hos Kungl. Maj:t anhängigt ärende, innefattande besvär över av socialstyrelsen meddelat avslag å framställning om tillstånd att få fortsätta verksamhet, som bedrivits av avliden person, vilken innehaft tillstånd att bedriva arbetsförmedling beträffande sceniska artister enligt övergångsbestämmelserna till 1935 års lag, har *socialstyrelsen* anført, bland annat:

Efter det personer, som innehaft tillstånd att bedriva arbetsförmedling enligt övergångsbestämmelserna i lagen den 18 april 1935, avlidit, hade i åtskilliga fall inträffat, att anhöriga till den avlidne eller annan person, som varit denne behjälplig vid bedrivande av nämnda verksamhet, ingivit ansökan till socialstyrelsen om tillstånd att få övertaga och fortsätta verksamheten. Socialstyrelsen hade med hänsyn till bestämmelserna i lagen i regel icke ansett sig kunna bifalla dessa ansökningar. Styrelsen hade dock i vissa fall medgivit änkring eller änka efter avliden tillståndshavare att övertaga och fortsätta den verksamhet, som tidigare bedrivits i den avlidne makens namn.

Liknande framställningar från andra biträden eller medhjälpare hade däremot endast bifallits så till vida, att socialstyrelsen för att underlätta verksamhetens avveckling i vissa fall medgivit sterbhuset eller person, som tidigare varit anställd hos tillståndsinnehavaren, att under en kortare tidrymd, i regel intill nästa fardag, handhava arbetsförmedlingsverksamheten.

Ömmande omständigheter av ekonomisk art föreläge i ett stort antal fall, då privata platsförmedlingsbyråer måste nedläggas på grund av tillstånds-

innehavarens död. Många av dessa tillståndshavare hade nämligen på grund av ålder eller sjuklighet måst anställa biträden, som ofta under flera år självständigt handhaft verksamheten samt saknade utbildning och yrkesvana inom annat arbetsområde. Dessa biträden komme därför ofta i en svår ställning, då de genom arbetsgivarens död berövades möjligheterna att fortsätta sitt gamla arbete, och kunde endast undantagsvis beredas ny anställning inom samma fack. Detta vore emellertid en ofrånkomlig konsekvens av statsmakternas beslut om den privata arbetsförmedlingens successiva avveckling, och den enda utväg, som kunde anvisas dessa biträden, vore, att de i god tid och innan de uppnått för hög ålder borde söka sig över till andra arbetsområden.

Genom de föreskrifter, vilka meddelats i fjärde stycket av övergångsbestämmelserna till 1935 års arbetsförmedlingslag, har — beträffande vissa av Kungl. Maj:t bestämda yrkesgrupper — möjlighet beretts den, som vid lagens ikraftträdande den 1 januari 1936 i behörig ordning bedrev arbetsförmedling i förvärvssyfte, att få fortsätta verksamheten, trots att lagens bestämmelser i princip gå ut därpå, att arbetsförmedling i förvärvssyfte skall avskaffas. Tillstånd till fortsatt verksamhet kan dock enligt lagen icke under några förhållanden få beviljas längre än till den 1 januari 1950.

Om tillståndshavare avlider, föranleda lagens bestämmelser därtill, att den av honom bedrivna verksamheten skall nedläggas. Möjlighet synes dock — trots de principiella och formella skäl, som otvivelaktigt tala däremot — i vissa fall böra förefinnas för socialstyrelsen att meddela tillstånd till fortsattande av verksamheten. Särskilt synes sådan möjlighet böra föreligga, om i verksamheten finnes anställd person, vilken sedan lång tid tillbaka ägnat sin arbetskraft åt verksamheten och önskar övertaga densamma, samt arbetsförmedlingen är av internationell natur.

För att bereda möjlighet till sådan tillståndsgivning, varom nyss sagts, är emellertid lagändring erforderlig. Uppställes därvid såsom förutsättning, att anställningen påbörjats redan innan gällande lag trädde i kraft och därefter fortvarit, synas alltför starka betänkligheter icke behöva resas mot en sådan lagändring. Jag vill med hänsyn härtill förorda vidtagandet därav.

Till förekommande av missförstånd må påpekas, att tillstånd icke i något fall avses skola få meddelas längre än till den 1 januari 1950.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition förelägga riksdagen till antagande ett i enlighet med vad i det föregående anförts upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar:

Ur protokollet:
Sten-Eric Heinrici.